

Melken tijdens een verbouwing

Een nieuwe melkstal bouwen op de bestaande plek duurt al gauw tien weken. Hoe overbrug je die periode? Er zijn diverse manieren voorhanden om door te melken wanneer je tijdelijk even zonder melkstal zit.

Tekst en foto's: Frits Huiden

De melkstal verbouwen geeft stress. Zowel voor boer als koe. En hoewel een nieuwe melkstal snel gekocht kan zijn, zien veel veehouders dus op tegen de lange verbouwingsperiode van soms meer dan 10 weken die erbij komt kijken. Zeker als die verbouwing in de bestaande situatie plaatsvindt. Bij nieuwbouw van een apart melkhuis of zelfs een geheel nieuwe stal, kun je immers gewoon op de oude locatie door-melken. Toch zijn veel gebruikte 2x vijfstands en 2x zestands visgraatstallen niet voldoende groot meer en worden ingeruild door een 2x tienstands of een grotere zij-aan-zijmelkstal met rapit exit, een draaimelkstal of een aantal robots. Wie deze verbouwing aangaat, krijgt te maken met een wisselende koerouting. Hier moeten de dieren altijd een paar

dagen aan wennen. Daardoor is er weer extra mankracht nodig om alles in goede banen te leiden. Daarnaast is er vaak tijdelijk andere nood-melkapparatuur meestal zonder automatische afname of melkmeters. De melkcontrole gaat met tru-testers. Daarbij zijn het melk- en voerritme soms afgestemd op de werktijden van de bouwvakkers. Allemaal veranderingen die kunnen zorgen voor problemen. Het is niet ongewoon dat tijdens de verbouwing de melkgift een paar procenten daalt. Als je weet waar je aan begint, kan te veel stress en een te lange verbouwingsperiode worden voorkomen en relatief soepel doorgemolken worden.

▪ **Aan een kant doormelken**
Bij renovatie van de melkstal wordt in enkele

gevallen gekozen om de verbouwing per kant van de melkstal aan te pakken. Dit kan echter alleen bij kleine ingrepen. Het is de minst makkelijke oplossing. Ten eerste duurt het melken twee keer langer dan gebruikelijk. Het probleem dat opgelost moet worden, is dus tijdens de verbouwingsperiode juist twee keer groter. Daarnaast kan de aannemer minder snel doorwerken omdat hij minder dingen tegelijk kan uitvoeren. Dan duurt een normale verbouwing van enkele weken twee keer langer. Een ander nadeel is dat je klaar moet zijn met melken voordat de bouwvakkers komen. Dat betekent dus vroeg op want bouwvakkers beginnen het liefst tussen 7 en 8 uur 's morgens. Maar er zijn ook voordelen. Door het melken aan een kant van de put blijft de melkkwaliteit vaak gegarandeerd.

De melkapparatuur is immers dezelfde. Ook kun je blijven voeren wanneer dat het geval is. Daarnaast blijft het meest van de koerouting in en om de stal dezelfde. Mits er gelijktijdig natuurlijk geen andere dingen in de stal worden aangepakt.

▪ Doorloopwagen

Een melkmachineleverancier stelt in de meeste gevallen voor om een doorloopwagen op de voergang of buiten de schuur te zetten. Er is dan alle ruimte om de melkstal snel te verbouwen en te melken tegelijk. De verbouwingsperiode duurt korter, verloopt efficiënter en kost misschien wat minder. Ook het melken gaat sneller dan melken aan een kant. Nadeel van de oplossing is dat koeien altijd een loopplank op moeten lopen en er ook weer af. Voordat de dieren dat gewend zijn, ben je een week verder. Daarnaast kan er niet altijd brok gevoerd worden in de doorloopwagen tijdens het melken. Ook hier hebben de koeien een gewenningsperiode voor nodig. Ander veel gehoord probleem is dat de wagen te klein is. Doorloopwagens zijn vaak maximaal acht standen groot. WestfaliaSurge dealer MCN Drachten bedacht daar een oplossing voor. Zij bouwde zelf een doorloopwagen met 13 melkstanden op rij. De koeien staan in een hoek van 60 graden en worden door de achterpoten heen gemolken. De melkstand beslaat de hele breedte van de wagen. De melker staat naast de wagen. Voor in de wagen bevinden zich de melkpompcompressor en spoelautomaat. Er is dus alleen een melktank met koeling nodig. Tsjalke Gaastra uit Tjerkwerd (Fr.) melkt er al vijf weken mee. Hij verbouwt zijn melkstal van een 2x vijfstands visgraat naar een 2x tien-

Anno Hettinga uit Tjerkwerd melkt aan het voerhek terwijl hij wacht tot de robot klaar is. Het is makkelijk voor de koeien maar een inspanning voor de boer. Bovendien melk je dan boven de roosters.

stands zij-aan-zij. In plaats van met één persoon, melken er nu twee personen en een derde jaagt de koeien op. "Bij ons gaat het zo goed. Maar ik ben wel blij dat mijn vader en moeder nog kunnen helpen. Bij een collega die hem ook heeft gebruikt, heeft een koe haar poot gebroken op de oploopplank."

▪ Melken aan het voerhek

Iets waar de koeien het snelst aan lijken te wennen, is melken aan het voerhek. Het enige dat er voor nodig is, zijn een melk- en

vacuümleiding over de lengte van het voerhek. Die is snel geïnstalleerd. Net als in een grupstal kan er dan gemolken worden met melkapparaten terwijl de koeien vaststaan in het voerhek. Het voerhek moet dan natuurlijk wel zelfsluitend zijn. Het makkelijkst is wanneer de hele koppel tegelijk aan het voerhek kan staan. Anno Hettinga uit Tjerkwerd (Fr.) ruilt zijn 2x vierstands WestfaliaSurge melkstal in voor een Delaval melkrobot die op dezelfde plek komt te staan. Tegelijkertijd maakt hij extra boxruimte. De verbouwing duurt langer omdat de bouwvak er tussen-door kwam. Ondertussen melkt hij aan het voerhek met hulp van zijn vrouw of zoon. Om de drie voerplaatsten zit er een kraantje aan de melkleiding om het apparaat aan te koppelen. "De koeien kunnen nu vreten en lopen zoals ze gewend zijn. Ik heb in al die tijd een koe gehad die aftrapte. Daarbij wil ik ze in de zomer goed aan de maïs houden. Nu hebben ze alle tijd om te vreten. Het is wel zo dat ik er het liefst hulp bij heb," vertelt Hettinga. Nadeel is dat je door de knieën moet om de apparaten aan te sluiten. Daarbij staan de koeien tegen elkaar en moet je dus tussen de poten door melken. Het vraagt om een lichamelijke inspanning. Daarbij melk je boven de mestrooster. Hettinga heeft zijn melkfabriek daarover ingelicht. Het wordt tijdelijk door de vingers gezien. Er loopt overigens wel een mestschuif over de roosters zodat ze altijd schoon zijn. ▪

WestfaliaSurge dealer MCN Drachten bouwde zelf een dertienstands doorloopwagen. Het is een eenvoudige wagen zonder melkmeters en voerbakken.